

4. Словарь современного русского литературного языка. Том 4. - М., 1991. - С. 134-138.
5. Юнусалиев, Б. М. Киргизская лексикология. Часть 1 / Б. М. Юнусалиев. - Фрунзе, 1959.
6. Эргешова, С. Б. Паремияларда антонимдик концепттер аркылуу тилдик дүйнө сүрөтүнүн жана менталдык пропозициянын берилиши : Филол. илимд. канд. ... дисс. автореф. - Бишкек, 2010. - 19 б.
7. Анапияева, А. А. Кыргыз тилиндеги сын атоочтор тууралуу / А. А. Анапияева, А. Кубанычбекова // Вестник Исык-Кульского университета. - 2023. № 54-2. - 26-31-бб. - EDN NNIDMN.

DOI: <https://doi.org/10.69722/1694-8211-2025-63-185-191>

УДК: 81

Ийсаева А. Дж., филол. илимд. канд., доцент

iisaevaanarhan@iksu.kg

ORCID: 0000-0003-0861-0148

Абдыракматова Н. К., филол. илимд. канд., доцент

nazgul.abdyrakmatova@iksu.kg

ORCID: 0009-0008-4162-2064

Алымкулова А., магистрант

alymkulovaaaidana998@gmail.com

ORCID: 0009-0000-7281-102X

К. Тыныстанов ат. БИМУ

Каракол ш., Кыргызстан

«ЖЫЛДЫЗ» КОНЦЕПТИНИН ДҮЙНӨ КАРТИНАСЫНДАГЫ ОРДУ: КЫРГЫЗ, ОРУС ЖАНА АНГЛИС ТИЛДЕРИНДЕ

Макалада «Жылдыз» концептинин кыргыз, орус жана англис тилдик дүйнө картиналарындагы орду салыштырма-когнитивдик аспектке талданат. Изилдөөдө тилдик бирдиктер аркылуу бул концепт кантип түшүндүрүлөрү, маданий мааниси жана метафоралык колдонулушу изилденет. «Жылдыз» концептиси аталган тилдердеги окшоштуктарынан сырткары, ар бир тилде жана маданиятта ар башкача кабылданым, дүйнө таануунун өзгөчөлүктөрүн чагылдырган учурлар көрсөтүлөт. «Жылдыз» концептисинин кеңири тараган белгилүүлүк, тагдыр, жарык берүүчү сыяктуу оң маанидеги түшүнүктөрү анализге алынат. Кыргыз, орус, англис тилдеринде бул лексема катышкан кеңири колдонулган фраза, фразеологизмдер мисалга келтирилип, алардын окшоштуктары, үч маданияттагы өзгөчөлүктөрү талкууланат. Жалпылап айтканда, концепттин түзүлүшү, метафоралык чагылдырылышы жана ар кайсы тилдеги семантикалык өзгөчөлүктөрү каралат. Изилдөөнүн жыйынтыгында, «жылдыз» концептинин ар түрдүү маданий-когнитивдик коддолушу көрсөтүлүп, тил жана маданияттын өз ара байланышы анализденет.

Түйүндүү сөздөр: концепт, жылдыз, маданият, окшоштук, фраза, лексема, белгилүүлүк, тагдыр.

Ийсаева А. Дж., канд. филол. наук, доцент

iisaevaanarhan@iksu.kg

ORCID: 0000-0003-0861-0148

Абдыракматова Н. К., канд. филол. наук, доцент

nazgul.abdyrakmatova@iksu.kg

ORCID: 0009-0008-4162-2064

Алымкулова А., магистрант
alymkulovaaidana998@gmail.com
ORCID: 0009-0000-7281-102X
ИГУ им. К. Тыныстанова
г. Каракол, Кыргызстан

МЕСТО КОНЦЕПТА «ЗВЕЗДА» В КАРТИНЕ МИРА: В КЫРГЫЗСКОМ, РУССКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ

В статье анализируется место концепта «звезда» в картине мира кыргызского, русского и английского языков с точки зрения сравнительно-когнитивного подхода. В исследовании рассматривается, как данный концепт выражается через языковые единицы, его культурное значение и метафорическое употребление. Помимо сходств концепта «звезда» в указанных языках, подчёркиваются и различия в его восприятии, отражающие особенности мировосприятия каждой культуры. Анализируются положительные значения концепта, такие как известность, судьба, источник света. Приводятся широко распространённые фразы и фразеологизмы с участием данной лексемы в кыргызском, русском и английском языках, обсуждаются их сходства и культурные особенности в трёх языковых картинах мира. В целом рассматриваются структура концепта, его метафорическое представление и семантические особенности в каждом из языков. В заключение показано, как концепт «звезда» по-разному кодируется в различных культурах и анализируется взаимосвязь языка и культуры.

Ключевые слова: концепт, звезда, культура, сходство, фраза, лексема, известность, судьба.

Iisaeva A. Dj., cand. philol. science, docent
iisaevaanarhan@iksu.kg

ORCID: 0000-0003-0861-0148

Abdyrakmatova N. K., cand. philol. science, docent
nazgul.abdyrakmatova@iksu.kg

ORCID: 0009-0008-4162-2064

Alymkulova A., master's student
alymkulovaaidana998@gmail.com

ORCID: 0009-0000-7281-102X

K. Tynystanov Issyk-Kul state university
Karakol c., Kyrgyzstan

THE PLACE OF THE CONCEPT "STAR" IN THE PICTURE OF THE WORLD: IN KYRGYZ, RUSSIAN, AND ENGLISH LANGUAGES

The article analyzes the place of the concept "star" in the worldview of the Kyrgyz, Russian, and English languages from a comparative-cognitive perspective. The study examines how this concept is expressed through linguistic units, its cultural significance, and metaphorical usage. In addition to the similarities of the concept of "star" across the mentioned languages, the research highlights the differences in its perception, reflecting the unique worldview of each culture. Positive meanings associated with the concept such as fame, destiny, and light-giving are analyzed. Widely used phrases and phraseologies consisting with this lexeme in Kyrgyz, Russian, and English are provided, and their similarities and cultural specificities within the three linguistic worldviews are discussed. Overall, the article explores the structure of the concept, its metaphorical representation, and semantic features in each language. The study concludes by demonstrating the diverse cultural and cognitive codings of the concept "star" and analyzing the interconnection between language and culture.

Keywords: concept, star, culture, similarity, phrase, lexeme, fame, destiny.

Учурда азыркы тил илиминин активдүү өнүгүп жаткан багыттарынын бири болуп когнитивдик лингвистика саналат, анын алкагында тилдин дүйнө картинасын жана аны түзүүчү элементтерин — дүйнөнү таанып-билүү процесиндеги ар түрдүү деңгээлдерди аныктаган концепттерди изилдөө чоң мааниге ээ. Лингвисттердин эң чоң кызыгуусун тилдеги «негизги концепттер» жаратат. Бул концепттер адам жашоосунун баалуулуктарын жана белгилүү бир улуттук маданият чегиндеги түшүнүктөрдүн негизин аныктайт. Мындай концепттерге «жылдыз» концептин киргизүүгө болот.

Жылдыздардын ар кандай маданияттарда чагылдырылышын изилдөө ар бир элдин маданий өзгөчөлүктөрүн, мифологиялык жана диний ишенимдерин, ошондой эле алардын айлана-чөйрөнү кандайча кабыл алып, чечмелеп, түшүндүрүшөрүн тереңирээк андоого мүмкүндүк берет. Ошондой эле бул тилдин, маданияттын жана менталитеттин өз ара байланышына да таасирин тийгизет [4].

Жылдыз лексемасы аталган үч тилде төмөнкүдөй түшүндүрүлөт: 1. Түнкү асманда көзгө көрүнгөн чекит түрүндөгү жарык, өзүнөн жарык чыгаруучу асман телосу. Ал, негизинен, өтө ысык газдардан турган чоң шар түрүндөгү дене. 2. Искусствонун, илимдин же спорттун адамы эл арасында атактуулукка жеткен болсо, ага карата «жылдыз» деген түшүнүк колдонулат. Мисалы: *экран жылдызы, жаңы чыгып келе жаткан жылдыз, жылдыздар дүйнөсү* ж. б. 3. Айлана болгон борбордон үч бурчтук түрүндөгү учтуу формалар чыгып турган геометриялык фигура. Мисалы: *беш бурчтуу жылдыз, деңиз жылдызы, кызыл жылдыз* ж. б. 4. Кээ бир мамлекеттердин армияларында погондордогу беш бурчтуу жылдыз түрүндөгү офицердик белги. Мисалы: *генералдын жылдыздары, аскер жылдызы* ж. б. Мында «жылдыз» лексемасы түз маанисин актуалдаштырып, асман дүйнөсү жана жарык чыгарган астрономиялык тело менен туруктуу ассоциацияларды жараткан.

Кыргыз тилинде асман телосу катары жылдыздардын аталыштары Сары жылдыз (Чолпон); Жетиген (Жети каракчы); Үч аркар; Үркөр топ жылдызы; Үлпүлдөк сулуу; Алтын Казык; Тараза Жылдыз; Ак сары ат, Көк сары ат; Тушалуу сары айгыр (орусча аталышы Венера Созвездие Большой Медведицы) деп аталса [3], кээ бир булактарда Балык, Кой, Букачар, Суу Чаян, Арстан, Чаян, Текечер ж. б. деп жан-жаныбарлардын аталышында айтылып жүрөт [2].

Орус маданиятынын айрым уламыштарына ылайык, асман жерди чагылдырат, ошондуктан ал жерде да жашоочулар бар, алар жердегидей тирүү жандыктар жана ошол себептен көптөгөн белгилүү жылдыздар тобунун аталыштары жаныбарлардын, куштардын, курт-кумурскалардын аттары менен байланышкан: Лебедь, Козерог, Рыбы, Лев, Дельфин, Муха ж. б. [1].

Орус жана англис тилдүү маданияттарда жылдыздар бул дүйнөдө күнөө кылбаган адамдардын (наристелер, адил, туура жүргөн адамдар) жаны, асмандан тирүү адамдарды карап турушат деген дагы уламыштар бар [8].

Азыркы учурда «жылдыз» концепти кыргыз, орус, англис тилдик дүйнө картиналарында кеңири чагылдырылып колдонулуп жүрөт. Аны биз бул тилдерде жылдыз лексемасы менен түзүлгөн көптөгөн туруктуу сөз айкаштары менен ырастай алабыз. Мисалы, **кыргыз тилинде:** *жылдызы жанды, жылдызы күйдү, жылдыздай жаркырады* ж. б.; **орус тилинде:** *путеводная звезда (жол көрсөткөн жылдыз), полярная звезда (түндүк уюлунун жанында жайгашкан, дайыма түндүк тарапты көрсөтөт, ошондуктан аны байыркы замандардан бери деңизчилер, саякатчылар, малчылар ж. б. жол табуу үчүн колдонушкан), родиться под счастливой звездой*

(бактылуу жылдыздын алдында туулуу же жылдызы жанып туулуу), звезды с неба не хватать (жылдыз тере тургандардан эмес); **англис тилинде:** reach for the stars (чексиз бийик максаттарды коюу, чоң кыялдарга умтулуу, thank your lucky stars (өзүңө пайда алып келген жагдай үчүн абдан ыраазы болуу, бактыңа ыраазы бол), written in the stars (тагдырга жазылган, алдын ала белгиленген мааниде), born under a lucky star (туулганда эле бактысы ачык болгон адам жөнүндө айтылат) ж. б.

Жылдызга байланыштуу ассоциациялар көбүнчө оң мааниге ээ. Бул ассоциациялар жылдыздан кубаныч, бакыт, сүйүү жана жашоодо колдоо күтүүнү да айкын көрсөтүп, ошол эле учурда көп маанилүүлүгүн дагы сактайт.

«Жылдыз» концептинин кеңири тараган оң маанилеринин бири – аталган үч тилдик маданияттарда тең жылдызды белгилүүлүккө жетүү менен байланыштырылгандыгы. Мисалы: жылдыздар дүйнөсү (кино, эстрада жылдыздарынын жашоосу), 21-кылымдын жылдыздары (Кыргыз теле-радио компаниясынындагы жылдыздардын концерттик берүүсүнүн аталышы), жылдыздар аллеясы (Hollywood Walk of Fame — бул тротуарга орнотулган беш бурчтуу жылдыздар, ар бир жылдызга белгилүү адамдардын ысымы жазылган. Бул адамдар кино, музыка, телеберүү, театр жана радио сыяктуу тармактарда чоң салым кошкон инсандар.) ж. б.

«Жылдыз» лексемасы жарык берүүчү (*Жылдыз жолдон адаштырбайт, ар дайым багытыңды даана көрсөтүп турат*), белгилүү адам (*21-кылымдын жылдыздары/белгилүү адамдары*), жол көрсөтүүчү (*Туман суюлгудай болсо, жада калса түнкүсүн жылдыздарды көрүшөр, ошондо жол көрсөтөр жылдызды карманарбыз деген үмүт жетеледи*) деген бир катар синонимдерге ээ. Мында көңүлдүн чордонун ээлеп турган жагдай — бардык синонимдер «жылдыз» сөзүнүн түз маанисине же белгилүү адам деген маанисине байланыштуу. Бул болсо «жылдыз» концептинин негизги түшүнүгүнүн лексика-семантикалык варианттары кеңири колдонулуп жаткандыгын көрсөтөт.

«Жарык берүүчү» жана «жол башчы» синонимдерин «жылдыз» менен байланыштырууга болот, себеби алардын мааниси: «жарык берүүчү» – жарык чыгарган асман телосу, «жол башчы» – жол көрсөтүүчү адам. Лексемалардын ар бири өзүнүн синонимдик маанисинде жол көрсөтүү жөндөмүнө ээ, бул болсо концептин семантикалык белгилеринин бири катары адамдын дүйнөнү түшүнүүсүнөн келип чыккан. Башкача айтканда, бул сөз бир эле учурда жансыз нерсени да (асман телосун), жандуу нерсени да (адамды) түшүндүрөт. Бул болсо «жылдыздын» негизги сапаты — жарык чачуу — негизги маанини берип тураарын көрсөтөт. Ошондой эле бул сапат көптөгөн европалык тилдерге да мүнөздүү универсалдуу өзгөчөлүк болуп саналат.

«Тагдыр» синоними да «жылдыз» концептинин терең, байыркы маданий белгилерин ачып көрсөтөт. «Тагдыр» – бул адамга алдын ала белгиленген, Кудай тарабынан берилген, ал төрөлгөн учурдагы жылдыздардын жана планеталардын абалына жараша аныкталган нерсе деген түшүнүк бар. Бул синоним жылдыздардын адамдын жашоосундагы маанилүү ролу байыркы замандардан бери аңдалып, колдонуп келгенин баса белгилейт (*Бешенеңе жылдыз конуп, нарк-насилиң бийик, кыргыз...*).

Кыргыз, орус, англис тилдеринде «жылдыз/звезда/star» лексемасы кеңири мааниде колдонулган фразеологизмдерди жаратат, аларды анализдөө өтө кызыктуу:

• «жылдыз оорусу / звездная болезнь» фразасы белгилүү болуп кеткенден кийин адамдын бой көтөрүп, өзүн башкалардан жогору коюп, текебер болуп кетишин

билдирет, башкача айтканда, бул адам ийгиликтен улам өзүн ашкере баалап, башкаларды төмөн көрө баштаган учурду сүрөттөйт. Бул фраза көбүнчө атактуулук адамдын мүнөзүнө терс таасир берип, аны жөнөкөйлүктөн алыстатып, көз карашын өзгөрткөнүн сыңдоо иретинде колдонулат. Ал эми бул маанини билдирип турган фраза англис тилинде «жылдыз» лексемасын өзүнө камтыбайт. Алардын катарына "Celebrity syndrome" (атактуулук синдрому) же "Fame-induced arrogance" (атак-даңк – адамдын өзүн өтө жогору баалап калуу, өзүн башкалардан артык сезүү себеби) фразаларын алып, анализдесек, булар деле – көбүнчө белгилүү адамдарда, айрыкча, жаш атактууларда байкала турган психологиялык көрүнүш. Бул учурда адам өзүнүн көрүнүшүнө, ийгилигине ашыкча маани берип, башкаларды маанилүү эмес деп эсептей баштайт. Мындай фразалардын катарына оозеки кепте кеңири колдонулган «Success has gone to their head» (Ийгилик анын башына чапты) деген фразаны дагы киргизсек болот.

• «звезда первой величины» фразасы орус тилинде абдан белгилүү, таанымал жана өз тармагында эң жогорку деңгээлде турган адамды же инсанды билдирет. Бул сөз, негизинен, искусстводо, илимде же башка тармактарда өзүнүн таасири менен айрыкча өзгөчөлөнүп, өзүнүн атын дүйнөгө тааныткан адам үчүн колдонулат. Мисалы, белгилүү актерлор же окумуштуулар жөнүндө айтылганда колдонулат, б. а., ар кандай чөйрөдөгү белгилүү ишмер тууралуу айтылат.

• «родиться под счастливой звездой / to be born under a lucky star» деген фраза орус жана англис тилинде адамдардын ийгиликтүү, бактылуу экенин билдирет. Бул сөз адамдын өмүрүнүн башынан эле ийгиликтер, жакшы мүмкүнчүлүктөр, жакшылыктардын болушу, тагдырдын анын пайдасына иштеши деген маанини берет. Көп учурда бул фраза адамдын туулганынан баштап эле бактылуу жана ийгиликтүү жолду басып өткөнүн сүрөттөп турат. Ал эми бул түшүнүктү кыргыз тилинде «жылдыз» лексемасы катышпаган «Кыдыр колдогон адам» деген фраза аркылуу бере алабыз.

• орус тилиндеги жана англис тилиндеги «звезд с неба не хватает / he's not reaching for the stars» фразасы жөнөкөй, орто адамды, айрыкча, эч кандай өзгөчөлөнгөн же таң калтырган сапаттары жок адамды билдирүү үчүн колдонулат. Мунун түпкү мааниси бул адамдын кандайдыр бир чоң жетишкендиктери жок экенин, башкача айтканда, ал чоң жана алгылыктуу иштерди кылган эмес дегенди түшүндүрөт. Бул кыргыз тилинде «Асманга/жылдызга колу жетпейт» деген вариантта мааниси жагынан эң жакын. Образдуу, көркөм стилдеги адабий текст үчүн мындайча да айтса болот: «Жылдыз тергендей деле болбойт», т. а., андай кыраакы, акылдуу эмес, жөнөкөй адам.

• «через тернии к звездам / through hardships to the stars» деген фраза түз мааниде «атайын тоскоолдуктарды (тикендерди) басып өтүп, жылдыздарга жетүү» дегенди билдирет. Бул сөз айкашы жашоодо чоң жетишкендиктерге жетүү үчүн кыйынчылыктарды, сыноолорду, оор учурларды жеңип өтүү керектигин баса белгилейт, башкача айтканда, бул фраза талыкпай эмгектенүү, чыдамкайлык жана күрөш аркылуу гана ийгиликке, максатка жетүүгө мүмкүн экенин көрсөтөт. Латын тилинен келип чыккан бул сөз айкашы «Per aspera ad astra» дүйнөнүн көпчүлүк маданияттарында универсалдуу мотив катары колдонулат. Кыргыз тилинде бул маанини «кыйынчылыктардан жылдызды карай» деп которсок болот.

• «верить в свою звезду / to follow your star» деген фраза өз тагдырына, ийгилигине жана бактысына ишенүүнү билдирет. Бул сөз айкашы адам өз күчүнө,

өзүнүн жолуна, ийгилик аны коштойт деген ишеним менен алга умтулуп жашоосу керектигин билдирет, башкача айтканда, кандай гана оор учур болбосун, алдыда жакшы күндөр бар экенине ишенип, үмүт үзбөөнү жана максатка ишенимдүү жетүүгө чакырат. Кыргыз тилинде бул маанини «өз бактысына ишенүү» деп, «жылдыз» лексемасы катышпаган вариантта беребиз.

• «жылдызы жанган учур / звездный час» адамдын же анын ишинин ийгиликтүү, триумфалдуу учурун билдирет. Бул — адамдын эң жогорку жетишкендикке жеткен, атагы чыккан, өзүнүн максатына жеткен учуру. Көп учурда бул фраза өзгөчө маанилүү жана тарыхый мезгилди, ийгиликти, улуу иштерди көрсөтүү үчүн колдонулат. Англис тилинде маанисин так сактаган вариантты "One's finest hour" (кимдир бирөөнүн эң жакшы учуру) «жылдыз» лексемасынын катышуусу жок аткарылат.

• Ал эми «star man» – биринчи маанисинде астролог, ал эми фразеологизм катары экинчи мааниси – мыйзамды биринчи жолу бузган адам. Бул сөз айкашы кыргыз, орус тилдеринде тилдик асимметрияны көрсөтөт. Бул сөз айкашын түз которгон учурда «жылдыздуу адам» дегенди билдирет да, көпчүлүк контекстте туура эмес же түшүнүксүз болуп калат.

• А эми «five-star somebody / anything» деген талаш-тартышты жараткан кызыктуу фраза аскер турмушуна тиешелүү беш жылдыздын болушу же ресторандын сапаты сыяктуу маанилерди гана билдирип тим болбостон, ошондой эле аткарылган иштин жогорку сапатын да көрсөтүшү мүмкүн. Мисалы, «he was five-star director» – анын режиссерлук иштери кемчиликсиз болушун же коомчулукта чоң резонанс жараткан окуяны билдириши мүмкүн: «five-star scandal» – көңүл бурулган чоң чыр-чатак. Бул фразеологизм англис тилине гана мүнөздүү болуп саналат да, анын эквиваленттерин кыргыз, орус тилдеринде кездештире албайбыз.

Мисалга алынган жогорудагы фразеологизмдердин айрымдары алардын маанилери боюнча окшош белгилерди камтыйт. «Жылдызы жанган учур / звездный час», «жылдыз оорусу / звездная болезнь», «звезда первой величины», «родиться под счастливой звездой / to be born under a lucky star» фразеологизмдеринин лексикалык мааниси «кандайдыр бир тармакта даңаз болгон адам» деген маанини айкын көрсөтүп турат. Бул фразеологизмдер адамдын ийгилиги, атактуулугу, коомдогу жогорку орду менен байланышкан жана белгилүү инсандын статусун баса белгилейт. Ошол эле учурда бул сөз айкаштары аркылуу адамдын атак-даңкы менен кошо, анын жүрүм-турумуна жана инсандык сапаттарына да баа берилет. Мындан улам, бул учурда лексема тирүү объект катары колдонулат.

Ал эми орус тилиндеги «звезд с неба не хватает» деген карама-каршы маанидеги фразеологизм жөнөкөй, орточо мүмкүнчүлүктөрү бар, эч кандай өзгөчө сапаттары жана чоң жетишкендиктери жок адамды мүнөздөйт. Бул айкаш көбүнчө адамдын талант же аракет жагынан өзгөчөлөнбөгөнүн, жөн гана карапайым адам экенин билдирүү үчүн колдонулат. Ошентип, бул фразеологизм жөнөкөй, орто адам маанисин актуалдаштырат.

«Родиться под счастливой звездой / to be born under a lucky star» фразеологизминде «звезда / star» лексемасы менен анын синоними болгон «судьба / fate же destiny» лексемасынын маанилери арасында окшоштук байкалат. Буга чейин белгилеп өткөндөй, бул лексемалардын окшоштугу негиздүү, анткени «тагдыр» жана «жылдыз» түшүнүктөрү адам өмүрүндөгү орун жана багыт көрсөтүүчү мааниси

аркылуу байланышып турат. Муну «Кыдыр колдойт» деген фразеологизмдин мааниси дагы тастыктайт. Ал жакшы тагдырга ээ болуу, бактылуу, ийгиликтүү, ден соолугу чың жана жашоодо жолдуу болуу дегенди билдирет.

Аталган тилдерде «жылдыз» сөзүнүн ар кандай лексика-семантикалык варианттары колдонулган контексттердин көп кездешиши, фразеологизмдердин жана ассоциативдик өзгөчөлүктөрдүн молдугу «жылдыз» концепти бул тилдерде дүйнө таануу системасында жогорку деңгээлде колдонулуп келгенин көрсөтүп турат. Ошондой эле бул концепт бул тилдик маданияттарда терс мааниде кабыл алынып, колдонулбагандыгын дагы билдирет.

Адабияттар:

1. <https://spacegid.com/constellations>
2. <https://surl.li/akmkzr>
3. <https://znaniya.com/task/53728530>
4. Naimanova Ch., Rustemova Zh. Metaphorical features of the animated nature of the concept star in kyrgyz linguistic picture of the world. //Bulletin of Science and Practice. 2023. T. 9. № 10. С. 366-377.
5. Абдыракматова, Н. К. Значение слова в культуре кочевой цивилизации кыргызов / Н. К. Абдыракматова // Сетевое востоковедение: взаимодействие монгольских и тюркских этносов во времени и пространстве : Материалы III Международного научного форума, Элиста, 11–14 ноября 2019 года. - Элиста: Калмыцкий государственный университет имени Б. Б. Городовикова, 2019. - С. 62-64. - EDN WHHNT.
6. Абдыракматова, Н. К. Көркөм чыгарманын формасы менен мазмунунун айкалышы / Н. К. Абдыракматова, А. Дж. Ийсаева // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. -2023. -No.10. -P. 12-14. - DOI 10.26104/NNTIK.2023.42.37.003. - EDN JLUMEP.
7. Будаев, Э. В. Становление когнитивной теории метафоры / Э. В. Будаев // Лингвокультурология. - Вып. 1. - Екатеринбург, 2007. - С. 16-32
8. Демьянков, В. З. Термин «концепт» как элемент терминологической культуры / В. З. Демьянков // Язык как материя смысла: Сборник статей в честь академика Н. Ю. Шведовой. - М.: Издательский центр «Азбуковник», 2007. - С. 606-622.
9. Ийсаева, А. Дж. Жөнөкөй сүйлөмдүн тутумундагы перифраза кубулушу / А. Дж. Ийсаева // Вестник Иссык-Кульского университета. - 2013. - No. 34. - С. 223-227. – EDN QGMPZK.
10. Левкиевская, Е. Е. Мифы восточных славян / Е. Е. Левкиевская. - М.: Детская литература, 2010. - 245 с.
11. Самагатова, А. С. Концепт "Любовь" и его особенности в кыргызском, английском и русском языках / А. С. Самагатова // Межкультурный диалог на Евразийском пространстве: Материалы Всероссийской (с международным участием) научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора филологических наук, профессора Халиковой Раисы Халиловны. Уфа, 12 апреля 2024 года. - Уфа: Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы, 2024. - С. 85-88. - EDN IKKXEI.